

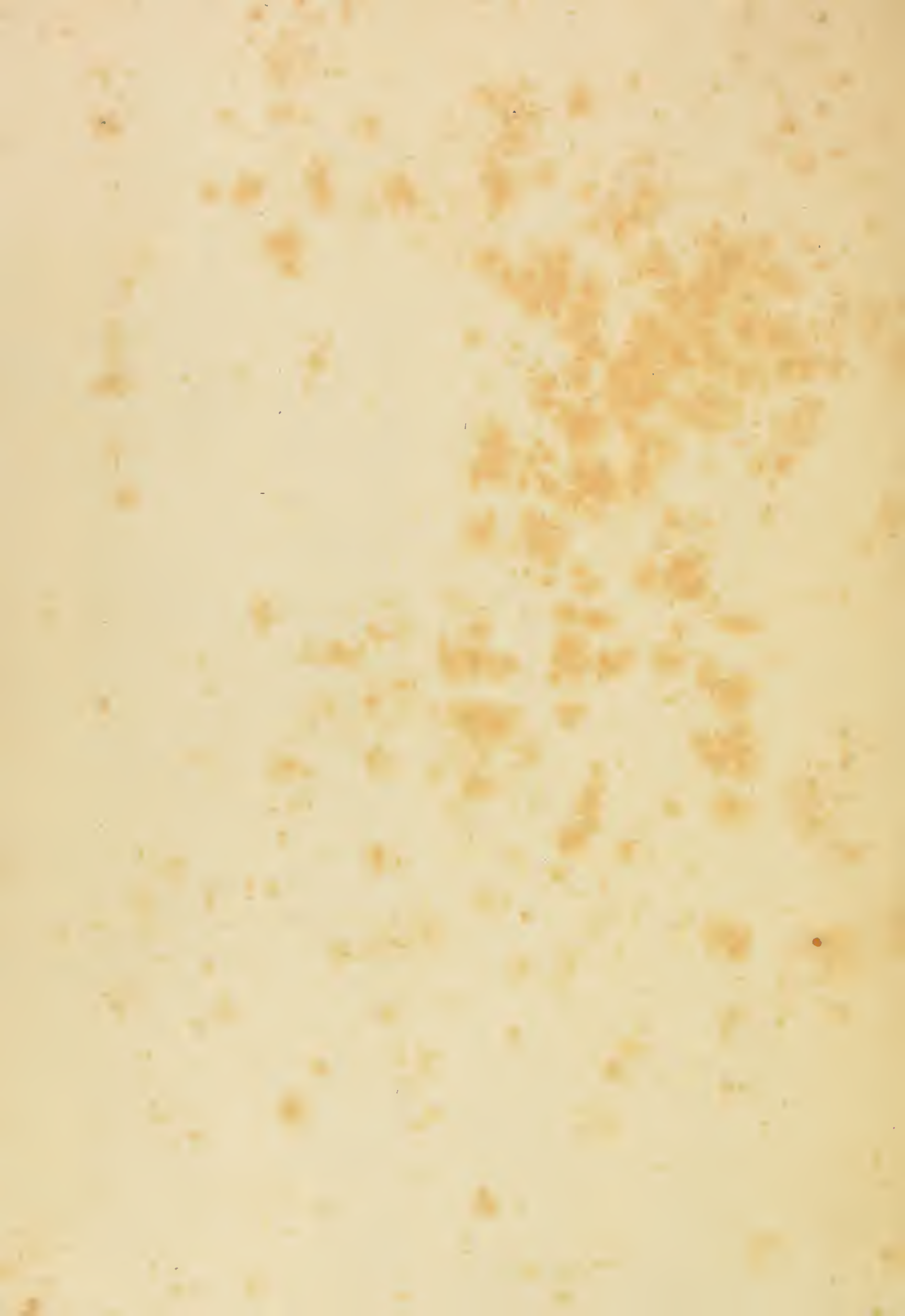
Tax
B 46

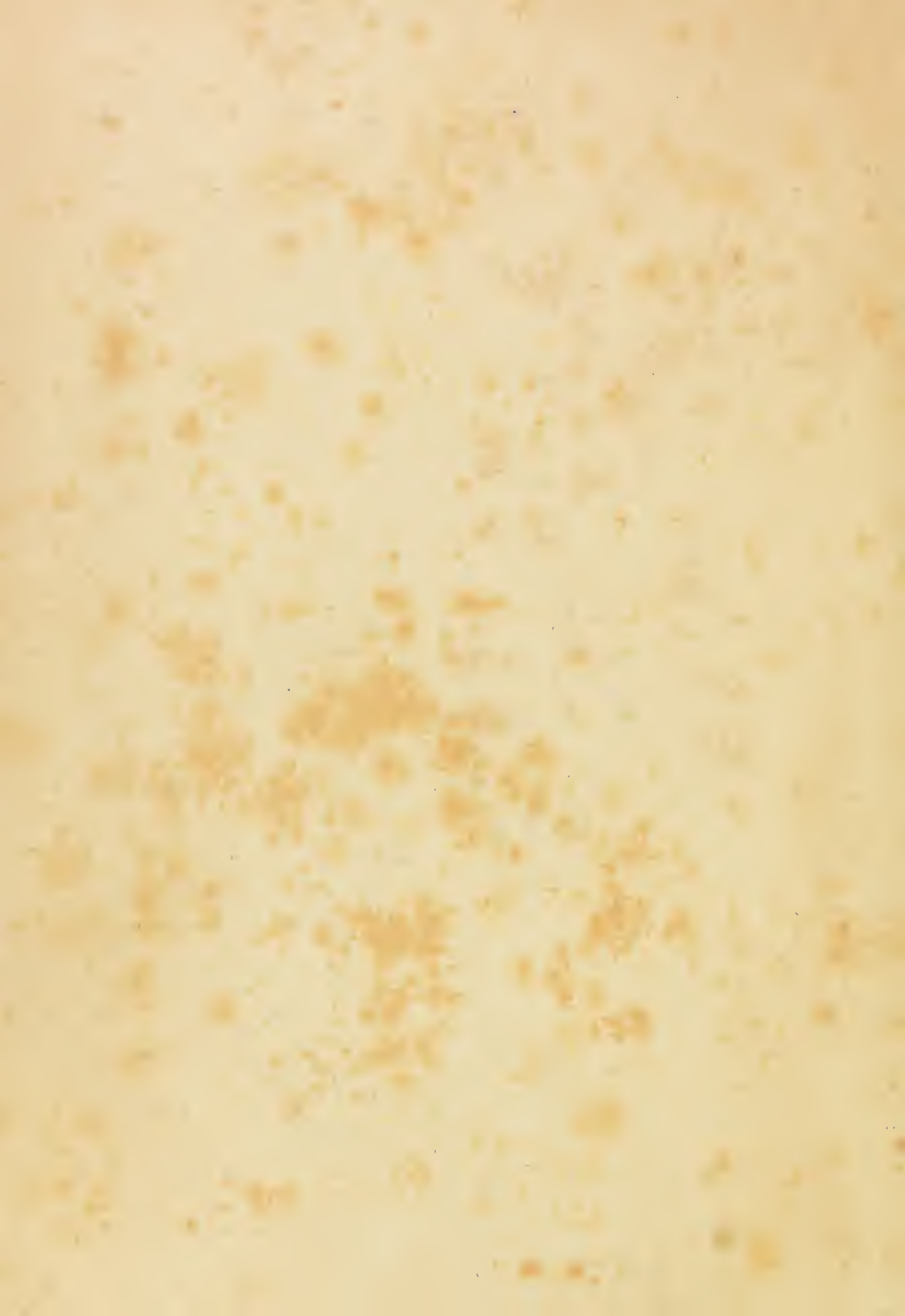
Tax
B
46

LIBRARY OF THE GRAY HERBARIUM
HARVARD UNIVERSITY.

BOUGHT.

ANTONII BERTOLONII

MED. DOCT.

IN ARCHIGYMNASIO BONONIENSI BOTANICES PROFESSORIS
ACAD. ITAL. ET R. SCIENT. ACAD. GEN. SOC. ORDIN.
R. SCIENT. ACAD. TAURIN. LONDIN. HORT. CULT.
ET TRUENT. SOC. EXT.

EXCERPTA
DE RE HERBARIA

BONONIAE

—•••—
TYPIS ANNESII DE NOBILIBUS

AN. MDCCCXX.

Nov. 5, 1911
Gray Herbarium
Harvard University

PRAEFATIO.

Ex innumeris propemodum observationibus, quas res herbaria quotidie suppeditat, paucas seligo, quae seu ad plantas nostras aut novas, aut parum cognitatas spectent, seu ad alienigenas, quae tantâ copiâ hodie ad nos importantur, pertineant, spero fore, ut aliquam politiori doctrinae stirpium utilitatem afferant. Per has enim clarè patet, quae vel summis viris visae sunt duae ex *Salviae* genere species, nihil aliud esse nisi unius, ejusdemque *Salviae clandestinae* lusus; per has monemur, ne protheiformi *Valerianae montanae* faciei nimium credamus ita, ut pro veris speciebus varietates ejus quis sumat; pari pacto novum, et villositate culmorum singulare gramen Italica Flora adipiscitur; pretiosum illud ex America pharmacum, ad fugandas febres celebratissimum, illustratur quoad unam ex potissimis speciebus suis, perperam cum alia confusam; synonymia cujusdam *Violae* a Barrelierio in Praetutianorum jugis repertae in sedem suam reponitur; nova prodit ex *Apocineis* stirps, quae, praeter Marcgravium, veterem historiae naturalis Brasiliae scriptorem, Botanicos viros latuerat; ex duobus *Alliis* alterum synonymiâ ditatur, alterum, rectoribus detectis notis, emendatur; *Cactum* illum, qui *Cocco* rubrum colorem praebente spectatissimum, non unius speciei esse, sicut nec *Coccus* ipse est, demonstratur, id quod haud satis clarè Linnaeo innotuit; distinguitur *Delphinium* Italicis montibus peculiare, de quo antiquiores auctores loquuti sunt, sed postquam plura alia *Delphinia* eidem proxima e longinquis regionibus ad nos fuerunt perlata, a uuperioribus, ne ipso quidem Decandolleo excepto, ferè neglectum; et *Hibisci* duo, valdè inter se se affines, enucleantur, quorum prior novus, et a Raddio eximio ad nos e Brasilia advectus, alter jam a Sloaneo propria icone fuerat constitutus, quam Linnaeus ad Indicam prope diversam speciem perperam traxerat; *Musam* a longinquo tempore in hortis Italiae pro *paradisiaca* habitam ex observatione inflorescentiae, et fructificationis ejus aliam esse discimus; describitur novum gramen e *Panici* genere, quod cum innumeris aliis magno pecoris nostri bono Brasilia ad nos

misit. Denique cum ab eo tempore, quo *Amoenitates Italicas* publici juris feci, *Turnerus Clarissimus* ultimam partem voluminis tertii historiae suae *Fucorum* evulgaverit, in qua de una, alterave specie a me jam tradita agit, operae pretium duxi illius synonymiam hic ad meos *Fucos* afferre, et ita fortè ulteriùs explicare *Fucos* mediterranei maris, qui quidem nondum bene innotuisse videntur exteris *Botanicis* viris, de iis ex sicco tantùm dijudicantibus.

EXCERPTA DE RE HERBARIA.

CLASSIS DIANDRIA.

MONOGYNIA.

1. **S**ALVIA *clandestina*: foliis serratis, pinnatifidis, rugosissimis, glabris; spicâ obtusâ; corollis calyce duplo longioribus *Bert. Amoen. Ital. p. 74. n. 2. cum omnibus synonymis.*

S. clandestina Sp. pl. ed. 2. p. 36. n. 15.

S. multifida Sibth. et Smith Prodr. Fl. Graec. 1. p. 16. n. 58., et Fl. Graec. 1. p. 17. tab. 23. Spreng. Pug. 1. p. 3. n. 5. Röm. et Schult. Syst. veg. 1. p. 262. n. 160.

S. polymorpha Hoffm. et Link Fl. Port. 1. pag. 150. tab. 19. Quid pulchrius? Röm. et Schult. Syst. veg. 1. p. 261. n. 158.

β foliis pinnatifido-linearibus.

Salvia clandestina Desf. Fl. Atl. 1. p. 23. Sibth. et Smith Prodr. Fl. Graec. 1. p. 16. n. 59., et Fl. Graec. 1. p. 18. tab. 24.

Habitat in ora maritima Italiae, Graeciae, Africae borealis, Lusitaniae. *Perenn. v. v.*

Haec planta mirè ludit foliis, ut qui de illa judicet vel ex lucusque datis icouibus, vel ex paucis speciminibus exsiccatis, facillimè eam in duas distinctas species dirimat. De hisce lusibus certior factus sum tum ex plantis in horto botanico Bononiensi viventibus, tum ex pluribus speciminibus siccis, quae eximius peregrinator Dominicus Della Cella nuperrimè legit in arenis Libycis ad Leptimagnam, et quae Cl. Vivianio unâ cum ingenti Libycarum plantarum collectione concessit. Utraque enim res transitum mihi ostendit a planta, cujus herba luxuriat (quae *Salvia multifida* Fl. Graec.), ad eam, quae foliorum laciniis angustissimis, linearibus gaudet (quae *Salvia clandestina* Fl. Graec.); et Vivianius eximius specimen stirpis Libycae intermedium dono mihi benevolè dedit, quod in horto meo sicco adservatur. Itaque varietas nostra β nihil aliud est, nisi lusus speciei ex ariditate soli natalis. Omnia in ea contractiora, caules, calycesque hirsutiores, foliaque ipsa plus minus hirsuta, praecipuè subtus, ubi ferè albido-tomentosa. Linnaeus

primùm loquitur de *Salvia clandestina* in editione secunda Specierum plantarum, et Italiam tantùm pro ejus loco natali ibi agnoscit; optimè autem eam describit juxta plantas in Italia nascentes, quae saepius speciem, nec varietatem, referunt, atque lobum medium labii inferioris rectissimè vocat album, quod quidem neutra iconum Florae Graecae ostendit.

CLASSIS TRIANDRIA.

MONOGYNIA.

2. VALERIANA *montana* κ: foliis inaequaliter serratis, superioribus cuspidatis.

Copiosè provenit in Praetutianorum *Pizzo di Sivo*, et *Monte de' fiori*, ubi Ursinius eam legit, et communicavit. *Perenn. v. s.*

Folia hujus varietatis ovata, vel subrotunda, etiam basi, plus minus serrata, caulina superiora saepe altè, et inaequaliter serrata, precipuè apicem versus, cuspidate terminali longo, integerrimo. Foliolorum caulinarum supremum par subinde lineare, angustissimum, longum, integerrimum, vel infernè lacinulatum. Flores corymbosi, grandiusculi, rosei.

Valeriana montana, minor, integris foliis, Italica Barrel. *Plant. per Gall. Hisp. et Ital. p. 15. n. 130. fig. 868.*, quam Barrelierius legit in montibus Praetutianorum, transtulitque Romam in hortum, fortè haec eadem nostra est, quae seu casu, seu culturâ rediit in speciem suam.

DIGYNIA.

3. AVENA *villosa*: foliis, vaginisque glabris, culmo villosa; paniculâ strictâ; calycibus bifloris; flosculis basi, stipiteque barbatis; arista dorsali spiculis longiore.

Habitat in rupibus calcariis montis *Cornu Praetutianorum ad Arapietra*, ubi eam reperit Ursinius solertissimus. *Perenn. v. s.*

Radix fibrosa. Culmi caespitosi, in loco natali ad summum spithamaei, villosi, villo deflexo, albido, molli, teretes, striati, simplices. Folia linearia, perangusta, arefactione convoluta, et subulato-filiformia, glabra, radicalia caespitosa, caulina vaginantia. Vaginae foliorum striatae, glabrae. Ligula brevissima, albo-membranacea, truncata, ore lacero. Panicula terminalis stricta. Rachis, et pedunculi villosi, villis sursum versis. Pedunculi simplices, ramosive, plures orti ex eodem loco, demptis supremis, qui solitarii. Calyces biflori, flosculo altero sessili, altero stipitato, stipite inter utrumque producto, apice abortivo. Glumae calycinae

concavo-lanceolatae, acuminatae, dorso pallidè virentes, margine albo-membranaceae, nervo dorsali scabriusculo, caeterum glabrae, nitidae, inaequales, major circiter $\frac{1}{4}$ longior, et flosculo stipitato respondens, minor longè angustior, et respondens flosculo sessili; ambae flosculum suum longitudine subaequantes. Villi albi, sericei, nitidi, stricti, ad basim utriusque flosculi, et per totum stipitem. Gluma floralis exterior concavo-lanceolata, glabra, nitida; dorso pallidè virens, margine albo-membranacea, apice biseta. Ex ejus dorso paullo supra medium prodit arista ipsâ duplo, vel triplo longior, geniculata, infra geniculum intorta, supra geniculum attenuata, et setacea, caeterum arefactione refracta, faciliè difflua, nonnisi ad fortiorem lentem scabriuscula. Gluma floralis interior tota albido-membranacea, pellucida, glabra, apice bidentata, mutica, glumae exteriori, setis ejus non supputatis, longitudine aequalis. Antherae lineares, purpurascentes.

Planta singularis villositate culmi, ad *Trisetum* recentiorum pertinens, si hoc genus firmis inniteretur notis.

CLASSIS PENTANDRIA.

MONOGYNIA,

4. CINCHONA *glabra*: foliis ovatis, utrinque acutis, subcoriaceis, glabris; paniculâ brachiatâ, ramis patentissimis, elongatis.

Cascarillo lampinno Ruiz *Quinol. pag. 64. artic. 4.*

Cinchona *glabra* Ruiz *Della Chin. trad. p. 80. artic. 4**.

C. lanceolata Ruiz et Pavon *Fl. Peruv. tom. 2. p. 51. et tom. 3. p. 1. tab. 223. Pers. Syn. pl. 1. p. 196. n. 7.*

C. lanceolata β Röm. et Schult. *Syst. veg. 5. p. 10.*

Habitat in nemoribus frigidis Peruviae prope *Huanuco*. *Arb. v. s. cum fl.*
Folia lata, ovata, paulisper utrinque acuta, glabra, subcoriacea, integerrima, venis transversis crebris, parallelis, suboppositis instructa. Flores paniculati, parvi, numerosi, paniculâ brachiatâ, ramis subcorymbiferis, patentissimis, elongatis, praecipuè inferioribus. Calyces exiguè dentati.

---

* *Della China e delle altre sue specie nuovamente scoperte e descritte da D. Ippolito Ruiz primo Botanico della spedizione al Perù, Aggregato al Real giardino, e Membro della Real Accademia Medica di Madrid. Prima traduzione dall' originale Spagnuolo stampato in Madrid 1792. In Roma 1792. Dalla Stamperia Giunchiana a spese di Venanzio Monaldini.*

Loquor de hac planta juxta specimen, quod extat in horto sicco nostro unâ cum aliis sex *Cinchonis* Quinologiae Ruizianae, omnibus ab ipso Ruizio profectis. Nomen *Cinchonae lanceolatae* rejiciendum duxi, quia erroneam formae foliorum ideam suppeditans. Diversa est a *Cinchona nitida* Ruiz et Pav. Fl. Peruv. 2. p. 50. tab. 191., ut liquet ex hujus icone, et specimine apud me. Nam *Cinchona nitida* habet folia angusta, omnino lanceolata, tenuia, glaberrima, nitida etiam sicca, venisque lateralibus paucis, remotis, prorsus alternis instructa, paniculam strictiusculam, ramis omnibus brevibus, flores in singulo ramo corymbifero pauciores. Hinc hae duae species perperam pro varietatibus unius, ejusdemque stirpis a nonnullis habentur. Utraque praeterea differt a *Cinchona rosea* Fl. Peruv. 2. p. 54. tab. 199., ut et archetypa nostrum harum specierum, et icones Florae Peruvianae facilè evincunt.

5. VIOLA *alpina*: subacaulis; foliis subcordato-ovatis, obtusis, crenatis; stipulis dentatis; calycibus obtusis; calcare curvo, petalis longè brevioribus.

V. *alpina* Jacq. *Observ.* 1. p. 21. tab. 11., et *Fl. Austr.* 3. p. 24. tab. 242. *Röm. et Schult. Syst. veg.* 5. p. 365. n. 42. *Pio De Viol.* p. 14. n. 17.

V. *montana* lutea subrotundo crenato folio *Barrel. Ic.* 691.

V. *montana* caerulea tricolor folio subrotundo crenato *Barrel. Ic.* 692.

Habitat in alpidibus Austriacis, et apud nos in montibus Praetutianorum, ubi Barrelierius eam reperit in monte *Malliano*, et Ursinius in monte *Cornu*. *Perenn. v. s.*

Caulis semper brevissimus, ad summum pollicaris. Folia ovata, saepe cordata, obtusa, crenata, parva, longè petiolata, glabra, vel superne, petiolisque pilosula. Stipulae parvae, dentatae, subinde paullo altius incisae. Pedunculus axillaris, solitarius, mirè varians longitudine, 1—6 pollicaris. In ejus parte superiori plus minus infra florem bracteolae duae, minutae. Segmenta calycina latiuscula, apice obtusa, subinde crenata. Flos amplus, ludens gradatim minor, cernuus, nunc totus caeruleus, nunc totus flavus. Petala tria inferiora fauce albo-barbata, et lineis radiantibus violaceis picta; horum intermedium obcordatum, fauce aurantiacum. Calcar breve, obtusum, curvulum, ultra appendices descendentes calycis parum exprorectum, ideo calyce, et petalis longè brevius.

Collato specimine *Violae alpinae* ex Austria, ab egregio Professore Parmensi Jan benevolè communicato, cum Praetutianis a sedulo Ursinio ad me missis, dubium non est, quin ea unam, eandemque speciem sistant, colore florum variabili praeditam. Utraque Barrelierii icon, quae e planta Praetutianorum montium fuit desumpta, valdè bona, praecipuè quoad formam floris, et calcaris. Duplicem verò Barrelierius eam dedit, quia ex diverso florum co-

lore diversitatem speciei levissimis, prout tunc temporis moris erat, notis stabilivit, cui rei non animadvertens editor Barrelieriani operis Jussiaeus malè tribuit figuram 691 *Violae* in Cenasio copiosè nascenti, quae caule saepe elongato, ramoso, foliis majoribus, stipulisque pinnatifidis, calcari subulato, recto, petalis subaequali, aliisque characteribus diversissima, et quae est eadem, ac *Viola grandiflora* Decand. Fl. Franc. 6. p. 620. n. 4471. Nec meliori omine Liunaeus in Mant. 1. p. 120. 121. retulit ambas Barrelierii icones ad *Violam grandifloram* suam, caule alto, ramoso, folioso, stipulato, omnino *Violae tricoloris* distinctam; quia id plantae Praetutianae minimè est, ut benè monstrant ipsae Barrelierii figurae.

6. **GONOLOBUS** *floccosus*: foliis cordatis, acuminatis, sinu clauso; corollis planis *Tab. I.*

G. suberosus Bert. *Elench.* p. 5.* (non Aitoni).

Ibati Marcgr. *Bras.* p. 19. *ic.* p. 20.

Habitat in America torrida. *Frutex. v. v.*

Caulis humanam altitudinem excedens, dextrorsum volubilis, infernè cortice suberoso, rimoso, cinereo tectus, supernè teres, virens, hirsutus, villo deflexo. Folia opposita, petiolata, profundè cordata, sinu clauso, exquisitè acuminata, supra viridia, scabriuscula, subpilosa, subtus tomentosa, mollia, pallida. Petioli teretes, crassiusculi, patentes, hirsuti, etiam sesquipollicares. Flores glomerati in axillis, vel ad axillas, brevissimè pedunculati, et ferè sessiles. Calyx quinquepartitus, corollâ dimidio brevior, virens, pubescens; ejus lacinae oblongae, angustae, obtusae, cum laciniis corollinis alternae. Corolla quinquepartita, rotata, segmentis ovatis, obtusiusculis, planis, viridibus, pubescentibus, supra ad basin demum fascis. Corona nectarifera cingens germen, scrobiculis quinque, margine ciliata, sinubus quinque, denticulis duobus in ora cujusvis scrobiculi. Guttula nectarea, pellucida, sphaerica extus sub unoquoque sinu. Massae pollinis decem, duae in quavis scrobe, aureo-pellucidae, sessiles, convexae, germine adnatae. Germen liberum, supra planiusculum, glabrum, nitidulum, pentagonum, margine reflexo, subrubido; in centro ejus stylus brevissimus, crassiusculus, teres, virens, apice capitellato-papillosus, an stigma? Pericarpium folliculus reflexus, ovatus, ventricosus, acuminatus, acumine leniter curvulo, undique tuberculato-echinatus,

---

* *Elenchus plantarum vivarum quas cum aliis vivis plantis commutandas exhibet Hortus botanicus Archigymnasii Bononiensis anno MDCCCXX. Bononiae typis Annesii de Nobilibus MDCCCXX.*

echinis crassis, conicis, obtusis, ante maturitatem totus viridis, adpersusque flocco arachnoideo, levi, albo, in apice echinorum stipato, niveo. Ejus pedunculus mole auctus, pallens. Planta nauseosè foetens odore murino, ut feles ad eam assulent; vulnerata fundit plurimum lac album. Floruit apud nos ab Julio in serum autumnum.

Ortus est in horto botanico Bononiensi e seminibus ex Guadalupa missis, et a Cl. Balbisio mihi benevolè impertitis unâ cum praetiosissima collectione plantarum exsiccatarum ex Guadalupa, et Portorico.

CLASSIS HEXANDRIA.

MONOGYNIA.

7. **ALLIUM roseum** β : umbellâ bulbiferâ *Bert. Amoen. Ital. p. 63.*

A. roseum β *Gawl. in Curt. Magaz. tab 978.*

A. ambiguum *Sibth. et Smith Prodr. Fl. Graec. 1. p. 227. n. 783.*

A. Tenorii *Spreng. Pug. 1. p. 29. n. 52.*

Ubique in Italia cum specie. *Perenn.*

8. **ALLIUM vineale**: caule teretifolio; umbellâ bulbiferâ; spathâ mucronatâ; petalis obtusis; staminibus alternè trifidis, styloque exertis.

A. vineale *Sp. pl. 428. Smith De Dec. 1. p. 309. n. 5., et Engl. bot. tab. 1974.*

A. littoreum *Bert. Amoen. Ital. p. 241. n. 37. excl. syn.*

Florens mihi occurrit in littore Ravennati, quae res in Italia rarissima. *Peren. v. v.*

Radix bulbus ovatus, tunicis emarcidis, fibrosis, fuscis cinctus. Folia teretia, striata, supernè sulcata, glabra, demum fistulosa, caulem infra medium vaginantia, vaginis teretibus, striatis. Caulis 2-3-pedalis, teres, erectus. Umbella terminalis, globosa, quandoque duplex, et triplex, ideo caulis biceps, triceps. Bulbilli numerosi, oblongi, acuminati, divergentes, decidui capitulum sphaericum formant ad umbellae basim. Spatha monophylla, mucronata, scariosa, mox umbellâ brevior, in plura segmenta irregularia fatiscens. Pedunculi tenues, apice incrassati, externi breviores, recurvi. Corolla vix sesquilineam longa, petalis ovatis, obtusis, dilutè purpureo-rubellis, linea dorsali saturatori. Stamina exerta. Filamenta basi dilatata, membranacea, alternè trifida, laciniis lateralibus capillaribus, longis. Germen trigonum. Stylus corollâ longior. Planta odore *Allii sativi* L. Floret Julio.

Ex bulbillis hujus speciei lectis in littore Ravennati enatae sunt plantae in horto botanico Bononiensi habentes caulem unicipitem, bicipitem, et tricipitem. Flores hîc fuerunt longè pauciores, quàm

in loco natali, bulbilli verò numerosiores, turgidiores, obovati, nonnullis in caudam foliaceam apice elongatis. Cum primùm plantam legi in eodem littore, folia jam arefacta perperam mihi visa sunt plana, unde hallucinatio de *Allio littoreo* orta est. Haec species passim vivipara tantùm in Italia occurrit.

CLASSIS ICOSANDRIA.

MONOGYNIA.

9. CACTUS *pseudo-cochinillifer*: articulato-prolifer, articulis oblongis, obovatisque, junioribus tenuibus; spinis fasciculatis, validis, longis, sordidè albis, pube brevissima.

Nopal sylvestre *Trait. de la cult. du nop. tom. 2. p. 277? **

Habitat in America calidiore. *Frut. v. v.*

Erectus, inordinatè ramosissimus, in olla horti botanici Bononiensis jam plusquam septempedalis. Articuli caulem praecipuum constituentes oblongi, alii plusquam pedales, alii subpedales, saepe duo in unum, eundemque connato continuati, inferiores incrassato-convexiusculi, subinde lignescentes, superiores tenuiores. Reliqui articuli obovati, obtusi, breviores, tenues, flexiles, patuli, variè distorti. Omnes ad quicunque plus minus inordinatum tuberculati, glabri, laetè virides, et ferè ex flavido virides, exceptis antiquioribus, qua parte lignescunt, ubi cinerei. Pubes tuberculorum brevissima. Eorum spinae validae, longae, inaequales, longiores interdum plusquam bipollicares, divergentes, sordidè albae, in articulis inferioribus antiquioribus numerosiores, 8-12, ferociores, in superioribus junioribus paucae, 1-3. Subinde huc illuc deficiunt, sed in paucis tuberculis.

Haec planta a b. m. Martino praefecto horti botanici Telonensis olim Genuam missa est ad hortum botanicum Eq. De Nigro cum *Cocco sylvestri* super eam vivente, nostraque hinc proficiscitur. *Cactus cochinillifer* L., quem vidi in horto botanico Serenissimi Mutinensium Ducis e Kewensi horto allatum, omnino differt ab hoc articulis omnibus crassis, passim inermibus, colore viridi-lurido, *Cocco* super eum vivente alio.

---

* *Traité de la culture du Nopal et de l'éducation de la Cochenille dans les colonies Françaises de l'Amérique; précédé d'un voyage à Guaxaca par Monsieur Thiery de Menonville etc. Au Cap Français chez la veuve Herbault, et à Paris chez Delalain. 1787. tom. 2. in 8.º*

CLASSIS POLYANDRIA.

TRIGYNIA.

10. DELPHINIUM *velutinum*: petiolis basi dilatato-vaginantibus; foliis quinquepartito-multifidis, segmentis linearibus; racemo laxo, cauleque mollissimè villosis; nectario curvo; bracteis inferioribus flore longioribus.

D. hybridum γ *Decand. Regn. veg. Syst. nat.* 1. p. 354.

D. perenne montanum Italicum subhirsutum, foliis tenuiter dissectis flore violaceo *Mich. Cat. MS. n.* 345. *Herb. Mich.*

D. perenne montanum Italicum subhirsutum napelli folio minore, calcari penè incurvo, flore violaceo *Mich. Rar. MS. n.* 3.

Aconito IIII. *Matth. ed. Valgr. an.* 1585. *tom.* 2. p. 1144.

Aconitum IIII. *Cam. Epit.* p. 829. Icon ex Matth., sed paullo melior.

II IV. Aconito del Matthioli *Pon. Bald.* 236. (per error. 336.).

Aconitum Lycoctonum flore Delphinii *Lobel. Stirp. hist. obs.* p. 386. *ic., et Ic.* p. 678.

A. Lycoct. flo. Delphinii II. *Clus. Hist. lib. V.* p. XCV. Icon ex Lob.

Lycoctonon flore Delphinii *Dod. Pempt.* 441. Icon. ex Lob.

L. caeruleum I. flore Delphinii, *Dod. Lugd. hist.* 2. p. 1742. Icon ex Lob. situ partium converso.

Aconitum Lycoctonum flore Delphinii *Dod. Moris. Ox. s.* 12. *t.* 3. *f.* 19. Icon ex Lob., sed in pejus.

Lycoctonum flore Delphinii *Valent. Virid. reform. tab.* 347.

Aconitum caeruleum glabrum! flore consolidae regalis *C. B. Phyt.* p. 332., *et Pin.* p. 183.

Habitat in *Baldo* ex Calceolario, et *Pona*; in *Pistoriensium montibus di Succio* l. d. *Memoliante* ex *Michelio*; in *Praetutianorum Monte de' fiori* ex *Ursinio*, qui ad me misit. *Perenn. v. s.*

Caulis teres, striatus, erectus, simplex, ramosusve, molliter villosus, villo subdeflexo. Folia quinquepartito-multifida, segmentis linearibus, acutis, planis, dorso nervoso-venosis, lineis supra notatis, caeterum longè petiolata, plus minus molliter pubescentia, praecipuè subtus. Petioli basi dilatati, vaginantes, striati, teretes, more caulis villosi. Racemus terminalis, plus minus laxiflorus, et elongatus. Flores purpureo-caerulei; unusquisque in axilla bractee linearis, quarum inferiores praelongae, ipsum florem superantes, primaeque subinde divisae, subpinnatifidae, reliquae simplicissimae, superiores gradatim breviores, pedicello tamen longiores. Aliae duae bracteolae lineares, oppositae, sitae circa medium pe-

dicelli. Calcar duplex, curvum, pedicello, sepalisque longius, extus velutinum, prout fascia dorsalis sepalorum. Petala duo superiora, apice bidentata, infernè anticè angulo solitario, posticè in calcar interius elongata. Petala duo inferiora, unguiculata, ungue albo, limbo deflexo, bifido, segmentis subaequalibus, obtusis, supernè fauce, infernè prope apicem segmentorum villis albis barbato, unguibus breviorè. Capsulae tres, oblongae, stylo persistente terminatae, interiorà versus apice dehiscentes. Rachis, bracteae, pedicelli, bracteolae, capsulae molliter velutinae. Sepala, et petala decidua.

Sibiricae, Tataricae, et Caucasicae plantae huic affines nondum semitam ad nos noverant, Calceolario, Matthiolo, Pona, Lobelio, caeterisque antiquioribus Botanicis viris viventibus, qui ideo de Europaea planta, et quidem de Italica hac nostra loquuti sunt, eorumque icones, licèt rudes, et imperfectae eam tamen satis ostendunt. Hortus siccus, et codices MS. Micheliani benevolentia Clarissimi, et amicissimi Octaviani Targioni-Tozzetti certiore me fecerunt de identitate stirpis Michelianae, et meae.

CLASSIS MONADELPHIA.

POLYANDRIA.

11. *HIBISCUS pernambucensis*: foliis profundè cordatis, subrotundo-acuminatis, crenatis, senioribus utrinque glaberrimis; stipulis magnis, lanceolato-falcatis.

Habitat in Brasilia, et Guadalupa, unde semina sub hoc nomine habui a Raddio, et Baldino. *Pluv. v. v.*

Caulis teres, senior cortice cinereo, junior viridi. Folia longè petiolata, profundè cordata, subrotunda, acuminata, crenata, subinde angulata, supra viridia, subtus pallidiora, firmissima, praecipuè seniora, quae utrinque glaberrima. Petioli teretes, folio longitudine subaequales. Stipula utrinque una ad eorum basim, grandis, lanceolato-falcata, acuta, longitudinaliter multistriata, integerrima, pallens, planiuscula, citò decidua. Caulis junior, foliaque praecipuè subtus, petioli, et stipulae juniores pubescentia tenui, stellata, simplicique, alba plus minus adsperguntur. Flores nondum vidi.

Valdè similis *Hibisco abutiloidi* W., qui sic distinguendus.

12. *HIBISCUS abutiloides*: foliis cordato-subrotundis, acuminatis, crenatis, senioribus utrinque glaberrimis; stipulis magnis, cordato-ovatis.

H. abutiloides Willd. *En. hort. Berol.* 2. p. 736. n. 4.

Malva arborea maritima, folio subrotundo minore acuminato subtus candido, cortice in funes ductili, flore luteo *Sloan. Jam. hist. 1. p. 215. tab. 234. fig. 4.*

Habitat in America calidiore. *Frut. v. v.*

Differt a praecedente foliis minùs profundè cordatis, acumine minùs attenuato, paullo durioribus, et grandioribus, inferiorum uno, alterove subinde subrotundo-retuso, ut in Sloanei tab. 134. fig. 1., stipulis latioribus, paulloque brevioribus, cordato-ovatis, obtusis, aut vix acutis, undulatis, pubescentia partium juniorum evidentiori, albidiori, seriùs perdurante, habitu plantae grandiori.

Synonymon Sloanei huc pertinens a Linnaeo in *Sp. pl. ed. 2. p. 976.* perperam trahitur ad *Hibiscum tiliaceum* suum, qui et patriâ, et characteribus diversus, ut evidenter liquet ex *Pariti* seu *Tali-Pariti* Rheed. *Malab. 1. p. 53. tab. 30.*, cujus folia in adversa parte sunt „ lanuginosa, seu tomentosa, ac lenia instar veluti „. l. c.

CLASSIS POLYGAMIA.

MONOECIA.

13. *MUSA sapientum*: spadice nutante, floribus masculis deciduis *Sp. pl. 1477. n. 2.*

Habitat in Indiis. *Perenn. v. v.*

Hujus loci est planta illa, quae obvia in hortis botanicis Italiae sub nomine *Musae paradisiacae*. Pluries, et etiam elapsa aestate Florentiae, et Mutinae eam vidi florentem, et fructificantem; flores ejus masculi erant pentandri, decidui. fructus odiongi, maturi odore, et sapore suaves.

14. *PANICUM sulcatum*: spicâ compositâ, infernè interruptâ; involucris unisetis; glumâ corollinâ externâ transversè rugosâ; foliis lanceolato-linearibus, sulcato-plicatis.

Habitat in Brasilia, unde attulit Raddius, et benevolè communicavit. *v. s.*

Culmus teres, erectus, striatus, glaber, vaginis foliorum tectus. Folia lanceolato-linearia, elongata, acuminata, multinervia, longitudinaliter sulcato-plicata more flabelli, margine, plicarumque carinis deorsum ductis digitis scabriuscula, sursum verò levia. Eorum vaginae praelongae, striatae, infernè, margineque glabriusculae, supernè, margineque pilosae, externè ad oram villis densis, brevibus barbatae. Idem villi intus, ligulae loco. Flores in spica composita, terminali, stricta, elongata, infernè interrupta, in meo specimine plusquam pedem longa, et maximam partem adhuc tecta foliorum vaginis. Rachis universalis angulata, striata, sca-

briuscula, flexuosa. Spicae partiales undique sparsae, inferiores longiores, remotae, superiores approximatae, imbricatae. Flosculi unilaterales, distichi, alterni, diflui, orti e receptaculo calyculari albo-membranaceo, persistenti, subinde suffulti pedicello brevissimo. Involucrum seta longa, etiam 8-10 lineas, flexuosa, stricta, scabra, flavida, posticè sub quovis flosculo sita. Anticè ad basim spicularum inferiorum setae hujusmodi plures, inaequales, breviores. Glumae calycinae tres, membranaceae, glaberrimae; exterior omnium minor, subrotundo-ovata, concava, obtusissima, subtrinervis; reliquae duae oppositae, subseptemnerves; harum major lineam, et quidquam ultra longa, ovata, acuta, obvolvens flosculum. Glumae corollinae duae; exterior coriacea, ovata, acuminata, concava, stramineo-lutescens, nitida, ad lentem rugulis transversis pulchrè reticulata, glumae calycina majore vix ac ne vix quidem brevior; interior ovata, acuta, plano-depressa, margine involuto, exteriori subaequalis, sed angustior, et tenuior. Nectaria nulla. Stamina tria. Stigmata duo plumosa.

Planta ad *Setariam* recentiorum ammandanda, si genus hoc firmioribus notis inniteretur. *Panicum plicatum* W. formâ foliorum huic affine, sed citò distinctum paniculâ laxiusculâ, setis involucris nullis, foliis brevioribus, pubescentibus, praeter alias notas.

CLASSIS CRYPTOGAMIA.

ALGAE.

15. **FUCHIS** *selaginoides*: caule coriaceo-lignescente, ramosissimo; foliis parvis, ~~comptis~~ *subulatis* remotis, sparsis, patulis, basi thalamiferis.

F. selaginoides Wulf. in Jacq. *Collect.* 1. p. 356. n. 137., et *Crypt. aquat.* p. 51. n. 28. (nec Linn.). Bert. *Amoen. Ital.* p. 220. *Ginnann. Op. post.* 1. tab. 16. f. 32. 33. ex ejus herb. *Gmel. Hist. fuc.* tab. II. A. fig. 1. et fig. 1. a. sine descriptione.

F. aculeatus *Esp. Ic. fuc.* 1. p. 72. tab. 33.

F. Abies marina *Turn. Hist. fuc.* 3. p. 122. et 123. n. 249. tab. 249.

Habitat tam in mari supero, quàm in infero. Elapso anno copiosè repertus est ad Centumcellas a Cl. Mauro. *Perenn.* v. v.

Jam innui in *Amoen. Ital.* p. 220. hanc plantam differre a *Fuco ericoide* Anglorum, quod quidem ipse Turnerus nunc confirmat instituens ex ea *Fucum Abietem marinam* suum; sed cum alia species hoc nomine antea fuerit evulgata a Gmelino *Hist. fuc.* p. 83., et a me *Amoen. Ital.* p. 287. n. 4., ideo Turnerianum nomen pro stirpe, de qua nunc agitur, Wulfeniano nequit praeferrì.

16. *FUCUS discors*: caule tereti, setoso-hirto; foliis inferioribus planis, pinnato-multifidis, segmentis distichis, linearibus, serratis; fronde superiori decomposita, ramis filiformibus, concatenato-vesiculosus; thalamis terminalibus, multifidis, verrucosis *Bert. Amoen. Ital. p. 284. n. 2.*

F. discors *Syst. nat. ed. 12. p. 717. n. 48.*

F. foeniculaceus *Turn. Hist. fuc. 3. p. 134. et 136. n. 252. tab. 252. fig. a. b.* Icon exhibens fragmentum plantae detritae.

Habitat in mari supero, et infero. *Perenn. v. v.*

Venetis a por di lido rejicitur e mari frons superior hujus speciei longissima, tota concatenato-vesiculifera. Synonyma *Ginannii*, et *E-speri*, quae *Turner* trahit ad suum *Fucum foeniculaceum* β , pertinent ad *Fucum Abietem* *Bert. Amoen. Ital. p. 287. n. 4. tab. 4. fig. 2. b.*

17. *FUCUS Abies* β : vesiculis nullis; thalamis terminalibus, diminutis *Bert. Amoen. Ital. p. 287. tab. 4. fig. 2. b.*

F. barbatus *Turn. Hist. fuc. 3. p. 124. et 126. n. 250. tab. 250.*

Habitat in mari Italico, praecipuè in mari infero cum specie. *Perenn. v. v.*

Fortè hujus speciei quoque est *Fucus granulatus* *Turn. Hist. fuc. 3. p. 128. et 131. n. 251. tab. 251.*; sed haec icon desumpta ex detrito specimine, ad quamnam stirpem pertineat, definiri nequit. Interim observo *Fucum concatenatum* *Wulf. Crypt. Aq. p. 49. n. 26.*, quem *Turner* affert ad *Fucum granulatum* β , pertinere ad *Fucum Abietem* *Bert. Amoen. Ital. p. 287. n. 4. tab. 4. fig. 2. a.*, et *Fucum concatenatum* *Velley Colour. fig. of marin plant.*, a *Turnero* relatum ad *Fucum granulatum* γ , omnino constituere *Fucum concatenatum* *L. Bert. Amoen. Ital. p. 286. n. 3.*

18. *FUCUS verruculosus*: fronde plana, cartilaginea, tenacissima, avenia, apice palmato-multifida, margine undulata, lacinnulata, ramulosè ciliata; thalamis epiphyllis, globulosis, creberrimis *Bert. Amoen. Ital. p. 291. n. 9. tab. 5. fig. 4. a. b.*

F. Rissoanus *Turn. Hist. fuc. 3. p. 138. et 139. n. 253. tab. 253.*

Habitat in mari Ligustico. *Perenn. v. v.*

Nec rubrum colorem, nec frondem membranaceo-gelatinosam hucusque videre potui cum *Turnero* in hac specie recens e mari educta.

FINIS.

INDEX PLANTARUM

HIC DESCRIPTARUM

<i>Allium roseum</i> β Bert.	pag. 10.
. . . . . <i>vineale</i> L.	10.
<i>Avena villosa</i> Bert.	6.
<i>Cactus pseudo-cochinillifer</i> Bert.	11.
<i>Cinchona glabra</i> Ruiz.	7.
<i>Delphinium velutinum</i> Bert.	12.
<i>Fucus Abies</i> β Bert.	16.
. . . . . <i>discors</i> L.	16.
. . . . . <i>selaginoides</i> Wulf.	15.
. . . . . <i>verruculosus</i> Bert.	16.
<i>Gonolobus floccosus</i> Bert.	9.
<i>Hibiscus abutiloides</i> Willd.	13.
. . . . . <i>pernambucensis</i> Bert.	13.
<i>Musa sapientum</i> L.	14.
<i>Panicum sulcatum</i> Bert.	14.
<i>Salvia clandestina</i> L.	5.
. . . . . <i>clandestina</i> β Bert.	5.
<i>Valeriana montana</i> $\times$ Bert.	6.
<i>Viola alpina</i> Jacq.	8.

